

ОРХОН АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2020 оны 05 сарын 29 -ны өдөр

Дугаар А/59

Эрдэнэт

Түр заавар батлах тухай

Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 33.5, Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 04 дүгээр сарын-29-ний өдрийн А269 дүгээр тушаалыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын хариу арга хэмжээний түр зааврыг нэгдүгээр, халдваргүйжүүлэлт хийх түр зааврыг хоёрдугаар, халдваргүйтэл хийсэн тэмдэглэлийн загварыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Коронавируст халдвар (COVID-19)-аас сэргийлэх хариу арга хэмжээ, урьдчилан сэргийлэх болон голомтын эцсийн халдваргүйтгэлийн арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллахыг эрүүл мэндийн байгууллагын дарга, захирал нарт тус тус үүрэг болгосугай.

3. Уг тушаалын хэрэгжилтэд мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Нийгмийн эрүүл мэндийн төв, Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хэлтэсийн дарга нарт үүрэг болгосугай.

4. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт шинжилгээ дотоод аудит хариуцсан мэргэжилтэн (Г.Энхжаргал)-д даалгасугай.

ДАРГА

Ц.МӨНХЦЭЦЭГ

**КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (COVID-19)-ЫН
ХАРИУ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТҮР ЗААВАР**

Нэг. Хариу арга хэмжээний зохион байгуулалт

- 1.1. Өмчийн бүх хэлбэрийн эрүүл мэндийн байгууллагууд коронавируст халдвар (COVID-19)-ын үед хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхдээ дараах шуурхай хариу арга хэмжээний баг (цаашид баг гэх)-ийг зохион байгуулж ажиллах;
- 1.2. Байгууллагын удирдлагууд багийн гишүүдийг хамгаалах хувцас, хэрэгсэл, тархвар судлалын болон сорьцны дагалдах хуудас, сорьц цуглуулах, тээвэрлэхэд шаардлагатай болон бусад багаж хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах, ажил, амралтын цагийг зохицуулах, үйл ажиллагааг бусад багтай нийцүүлж, хамтран ажиллах, мэдээ, мэдээлэл солилцох ажлыг хариуцан, багийг мэргэжил, арга зүй, удирдлагаар хангах
- 1.3. Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв, тусгай эмнэлэгт 2-оос доошгүй баг;
- 1.4. Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв 3-аас доошгүй баг;
- 1.5. Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв, тусгай эмнэлэг (лавлагаа шатлалын тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа)-т тус бүр 2-оос доошгүй баг;
- 1.6. Хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага хүний нөөц, хүчин чадлаас хамаарч 2-оос доошгүй баг тус тус байгуулан байгууллагын даргын тушаалаалаар баталгаажуулсан байх
- 1.7. Багт ажиллах эрүүл мэндийн ажилтныг сонгохдоо эрүүл мэнд, хүндэтгэн үзэх шалтгаантай (гэр бүлийн гишүүдийн аль нэг нь байнгын асаргаанд байдаг, өрх толгойлсон эцэг, эх гэх мэт) эсэх талаарх нарийвчилсан судалгаанд үндэслэх;
- 1.8. Багийн гишүүдийн цээжний рентген зургийг авч хянах, лабораторийн шинжилгээнд давтан хамруулах;
- 1.9. Ажил үүргийн хуваарийг гаргаж, багийн гишүүн бүрт танилцуулж, гарын үсэг зуруулах;
- 1.10. Багийн гишүүдийн аюулгүй байдлыг хангах, халдварын сэргийлэлт, хяналт, тандалт, оношилгоо, эмчилгээний талаарх сургалтад тасралтгүй хамруулах;

Хоёр. Багийн бүрэлдэхүүн, чиг үүрэг

- 2.1. Баг нь багийн ахлагч, тархвар судлагч, их эмч, лабораторийн эмч эсвэл лаборант, ариутгагч, жолооч нарын бүрэлдэхүүнтэйгээр, багийг тархвар судлагч ахлах, сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн хариу арга хэмжээний багийг их эмч ахлах;
- 2.2. Баг нь сэжигтэй тохиолдолд эмчийн үзлэг хийж, тархвар судалгааны хуудасны дагуу мэдээлэл цуглуулан, ойрын хавьтлыг тогтоож, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;
- 2.3. Багийн гишүүд хамгаалах хувцас, хэрэгслийг бүрэн, зөв өмсч, тайлсан эсэх, байр, орчны цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт, хог хаягдлын устгалын явцыг хяналтын хуудсаар хянах;
- 2.4. Багийн гишүүдийн биеийн халууныг өдөрт 2 удаа үзэж, тэмдэглэл хөтлөх;
- 2.5. Багийн гишүүд дараах үүргийг гүйцэтгэнэ.

2.5.1. Багийн ахлагч

- 2.5.1.1. Багийн гишүүдийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл, бусад шаардлагатай эд зүйлсээр хангалт хийх, үйл ажиллагааг бусад багтай нийцүүлж, хамтран ажиллах, мэдээ, мэдээлэл солилцох ажлыг хариуцан, багийг мэргэжил, арга зүй, удирдлагаар хангах;
- 2.5.1.2. Сэжигтэй тохиолдлын дуудлагыг хүлээн авмагц багийн гишүүдийг ажлын өдөр 30 минут, амралтын өдөр 1 цагийн дотор бүрдүүлж, бэлэн байдлыг ханган, хариу арга хэмжээг эхлүүлэх;
- 2.5.1.3. Шууд удирдах албан тушаалтныг нөхцөл байдал, хариу арга хэмжээний талаарх мэдээллээр хангаж, шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт баг ажиллуулах талаар хүсэлт тавьж, шийдвэрлүүлэх;
- 2.5.1.4. Өвчтөн, түүний ойрын хавьтлыг тусгаарласан тухай мэдээллийг ЭМГ-ын холбогдох

мэргэжилтэнд мэдээлэх;

2.5.1.5. Багийн хариу арга хэмжээний илтгэх хуудсыг бичиж, сэжигтэй, батлагдсан тохиолдол болон хавьтлын тархвар судалгааны хуудас, лабораторийн шинжилгээний дүн зэргийг бүрэн бөглөсөн эсэхийг хянаж, шууд удирдах албан тушаалтнаар дамжуулан ЭМГ-ын тархвар судлаачид хүргүүлэх;

2.5.2. Тархвар судлагч

2.5.2.1. Сэжигтэй, магадлалтай, батлагдсан тохиолдол болон ойрын хавьтлаас тархвар судлалын асуумжаар судалгаа авч, тандалт хийн, их эмч, багийн ахлагчтай зөвлөлдөн, ажиглах, тусгаарлах эсэхийг шийдвэрлэх;

2.5.2.2. Ойрын хавьтлыг 14-21 хоногийн хугацаанд гэрт нь тусгаарлаж, харьяалах сум, өрхийн эмчийн хяналтад шилжүүлэх;

2.5.2.3. Сум, өрхийн эрүүл мэндийн ажилтанд мэргэжил, арга зүйн зөвлөмж, өвчтөн болон ойрын хавьталд зөвлөгөө өгөх;

2.5.2.4. Сэжигтэй, магадлалтай, батлагдсан тохиолдлын биеийн байдал хөнгөн, дунд бол дотуур утас, гар утас, камер, дуудлагын систем зэргийг ашиглан асуумж авна. Хэрэв өвчтний биеийн байдал хүнд эсвэл нас барсан бол гэр бүл, асран хамгаалагч, ойр дотны хүнээс асуумж авах;

2.5.2.5. Сэжигтэй, батлагдсан тохиолдол болон ойрын хавьтлын талаарх мэдээллийг ХӨСҮТ-өөс бэлтгэн хүргүүлсэн лайнлистэд шивж оруулан багийн ахлагчид цахимаар хүргүүлэх;

2.5.2.6. Сэжигтэй, батлагдсан тохиолдол болон хавьтлын тархвар судалгааны хуудас, лабораторийн шинжилгээний дүн зэргийг бүрэн бөглөж, тухайн өдөр хийсэн ажлын илтгэх хуудасны хамт багийн ахлагчид хүлээлгэн өгөх;

2.5.2.7. Батлагдсан тохиолдлыг эмчилж байгаа эмч нь өвчтнөөс 14, 21 дэх хоногт тархвар судлалын судалгааны хуудсаар давтан асуумж, судалгаа авч, хариу арга хэмжээний багийн тархвар судлагч эмчид хүлээлгэн өгөх;

2.5.3. Их эмч

2.5.3.1 Сэжигтэй, магадлалтай, батлагдсан тохиолдол, ойрын хавьталд үзлэг хийж, эрэмбэлэн ангилалт хийх;

2.5.3.2. Тархвар судлагч эмч, багийн ахлагчтай зөвлөлдөн тусгаарлах эсэхийг шийдвэрлэж, шаардлагатай тохиолдолд эмнэлгийн тусламж үзүүлэх;

2.5.3.3. Сэжигтэй, магадлалтай, батлагдсан тохиолдлыг харьяалах эмнэлэгт урьдчилан мэдэгдэж, хүлээлгэж өгөх;

2.5.4. Лабораторийн эмч эсвэл лаборант

2.5.4.1. Сэжигтэй, магадлалтай тохиолдлоос сорьц авч, холбогдох журмын дагуу хадгалж, тээвэрлэн ХӨСҮТ эсвэл харьяалах вирус судлалын лабораторид хүргүүлнэ. Сорьц илгээх тухай мэдээллийг лабораторийн эрхлэгч, ажилтанд урьдчилан мэдэгдэх;

2.5.4.2. Тухайн өдөр хийсэн ажлын илтгэх хуудсыг багийн ахлагчид хүлээлгэн өгөх;

2.5.5. Ариутгагч

2.5.5.1. Халдваргүйтгэл хийхэд шаардлагатай зүйлсийг бүрэн эсэхийг бүртгэж, бэлдтгэсэн байх

2.5.5.2. Тархвар судлаач эмчийн хяналтан дор хамгаалах хувцас, хэрэгслийг өмсөж, тайлах

2.5.5.3. Голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг тархвар судлагч эмчийн хяналтан дор хийж, тэмдэглэл хөтлөх, тэмдэглэлийг тус тушаалын 3 дугаар хавсралтын дагуу бүрэн гүйцэд 2% үйлдэж багийн ахлагчаар гарын үсэг зуруулан 1%-ийг ЭМГ-ын тархвар судлаачид хүргүүлэх

2.5.5.4. Хариу арга хэмжээ авсны дараа тээврийн хэрэгсэлд халдваргүйжүүлэлт хийх;

2.5.5.5. Тухайн өдөр хийсэн ажлын илтгэх хуудсыг бичиж багийн ахлагчид хүлээлгэн өгөх

2.5.5.6. Халдвараас сэргийлэх, халдаргүйтгэлийн бодистой ажиллахдаа аюулгүй ажиллагааны зааврыг мөрдөх

2.5.6. Жолооч

2.5.6.1. Машины бэлэн байдал, багийн гишүүдийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллах;

2.5.6.2. Тархвар судлагч эмчийн хяналтан дор хамгаалах хувцас, хэрэгслийг өмсөж тайлах;

Гурав. Өвчтөн өөрөө эрүүл мэндийн байгууллагад хандсан үед авах хариу арга хэмжээ

3.1. Үзлэгийн явцад коронавируст халдвар (COVID-19) гэж сэжиглэсэн тохиолдолд эмч тухайн өрөө (гэр)-нөөс гарах, орох хөдөлгөөнийг хориглоно. Өрөө (гэр)-нд байгаа бүх хүнд амны хаалт зүүлгэж, сэжигтэй тохиолдлоос 1 метрээс дотогш зайд харьцахгүй байхыг анхааруулж, удирдлагад шууд мэдээлэх;

3.2. Эрүүл мэндийн байгууллагын удирдлага нь мэдээг хүлээн авч, байгууллагын гарах, орох, хөдөлгөөнийг түр зогсооно. Сэжигтэй тохиолдолд үйлчилгээ үзүүлсэн эрүүл мэндийн ажилтан, үйлчлүүлж байгаа иргэнийг бүртгэх, голомтыг халдваргүйжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах;

3.3. Сэжигтэй өвчтнийг түр тусгаарлах өрөө эсвэл тасагт тусгаарлах;

3.4. Эрүүл мэндийн байгууллагын удирдлага шуурхай арга хэмжээний багийг дуудаж, үүрэгжүүлэх;

3.5. Баг нь сэжигтэй тохиолдлын ойрын хавьтлыг тогтоон, голомтод халдваргүйжүүлэлт хийх;

3.6. Сэжигтэй тохиолдол илэрсэн тухай мэдээг ЭМС-ын 2020 оны А269 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Коронавируст халдвар (COVID19)-ын тандалт, сэргийлэлтийн түр заавар"-т тусгасан бүртгэл, мэдээллийн дагуу мэдээлэх;

Дөрөв. Ойрын хавьталд авах хариу арга хэмжээ

4.1. Сэжигтэй, магадлалтай, батлагдсан тохиолдолд хавьтлын судалгааг хийж, ойрын хавьтлыг тогтоох;

4.2. Ойрын хавьтлыг эмчийн хяналтан дор 14-21 хоногийн турш ажиглах;

4.3. Сэжигтэй, магадлалтай тохиолдлын онош үгүйсгэгдсэн үед ойрын хавьтлын хяналтыг зогсоох;

4.4. Ойрын хавьтлыг өрх, сум, тосгоны эмчийн хяналтад гэрийн нөхцөлд тусгаарлахдаа дараах нөхцөлийг харгалзан үзнэ:

4.4.1. Гэр бүлийн бусад гишүүдээс тусдаа 1 өрөөнд өөрийгөө тусгаарлах боломжтой байх;

4.4.2. Цөөн ам бүлтэй байх;

4.4.3. Нийтийн байр, оюутны байранд амьдардаггүй байх;

4.4.4. Гэр бүлийн гишүүд дотор ахмад настай, архаг суурь өвчтэй, нярай, бага насны хүүхэд байхгүй байх;

4.5. Ойрын хавьталд шинж тэмдгийн тандалтыг өдөр бүр хийж, халууныг өдөрт 2 удаа үзэж, тэмдэглэл хөтлөх;

4.6. Хяналтын хугацаанд гэрээсээ гарахгүй, зочин урихгүй, олон хүнтэй уулзахгүй байхыг анхааруулах;

4.7. Ойрын хавьталд ЭМС-ын 2020 оны А269 дүгээр тушаалын 5-р хавсралтын хүснэгт 3, 4-д заасны дагуу лабораторийн шинжилгээ хийх;

4.8. Ойрын хавьталд эмнэлзүйн шинж тэмдэг илэрсэн тохиолдолд харьяалах эрүүл мэндийн байгууллагад утсаар яаралтай мэдэгдэх;

4.9. Ойрын хавьталд шинж тэмдэг илэрсэн тохиолдолд шуурхай хариу арга хэмжээний багийн эмч үзлэг хийж, сэжигтэй гэж үзвэл эмнэлэгт тусгаарлах

Эрүүл мэндийн газрын даргын 2020 оны
05 сарын 29-ны өдрийн А/34 дугаар
тушаалын хоёрдугаар хавсралт

КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (COVID-19)-ЫН ҮЕД ХАЛДВАРГҮЙЖҮҮЛЭЛТ ХИЙХ ТҮР ЗААВАР

Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын үед халдваргүйжүүлэлт хийх үйл ажиллагаанд энэхүү түр зааврыг мөрдөнө.

Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын үед **урьдчилан сэргийлэх** болон **голомтын** (байнгын, эцсийн) халдваргүйжүүлэлтийг хийнэ.

Урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлтийг эрүүл мэндийн байгууллага, шалган нэвтрүүлэх пост, нийтийн тээврийн үйлчилгээний байгууллага, худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээний газар, сургалтын, боловсролын байгууллага, цэргийн анги, хорих анги, түр саатуулах байр, асрамжийн газар зэрэг бүх албан байгууллага, аж ахуйн нэгж, айл өрх зааврын дагуу тогтмол хийнэ.

Эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг өвчтөн эдгэрч гарсан, шилжсэн, нас барсаны дараа тухайн эмнэлгийн палат, цогцос хадгалагдаж байсан байр, өвчтөн байсан бусад орчинд аймгийн түвшинд БОЭТ болон зөвшөөрөл бүхийн мэргэжлийн байгууллага, сумын түвшинд сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн томилогдсон шуурхай арга хэмжээний баг мэргэжлийн байгууллагын зөвлөмжийн дагуу хийнэ.

Нэг. Халдваргүйжүүлэлт хийх нийтлэг шаардлага

1.1. Халдваргүйжүүлэлтэд хэрэглэх бодис нь улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн, чанарын баталгаатай, хэрэглэх заавар нь баталгаажсан, хугацаа дуусаагүй, сав, баглаа боодлын бүрэн бүтэн байдал алдагдаагүй, хаяг шошго тодорхой байна.

1.2. Голомтын халдваргүйжүүлэлтийг тухайн байгууллагын эмч, эрүүл ахуйч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын ажилтан, менежер, дотоод хяналтын ажилтны хяналтанд мэргэшсэн ариутгагч хийнэ.

1.3. Урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлт хийхэд тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйлчилгээний ажилчдад халдваргүйжүүлэх бодисыг найруулах арга, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг урьдчилан өгсөн байна. Аж ахуйн нэгж, байгууллагад урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлтийг хийхийн өмнө эд юмсын гадаргуу дээрх бохирдлыг арилгаж, цэвэрлэгээг сайтар хийнэ.

1.4. Халдваргүйжүүлэлт хийхдээ бодис, хувин, хэмжээст сав, алчуур, резинэн бээлий, хогийн уут зэргийг урьдчилан бэлтгэж, амны хаалт, резинэн бээлий зэргийг өмссөн байна.

1.5. Халдваргүйжүүлэлт хийхдээ энэхүү зааврын "Хүснэгт-1"-д заасан бодисуудаас аль нэгийг нь сонгож хэрэглэнэ.

1.6. Санамсаргүй тохиолдлоор халдваргүйжүүлэлтийн бодис нүд, ам, хамрын салстаар орсон тохиолдолд усаар сайтар угааж, амьсгалын замаар орсон бол цэвэр агаарт гаргана. Халдваргүйжүүлэлтийн бодисыг хүүхдээс хол байлгана.

Хоёр. Урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлт

2.1. Тээврийн хэрэгсэлд хийх халдваргүйжүүлэлт

2.1.1. Зорчигчийг хүлээн авахаас өмнө галт тэрэг, ачааны болон суудлын машин, автобус зэрэг нийтийн тээврийн хэрэгслийн дотор хана, шал, цонх, суудал, цонх, суудлын бариул, суудлын даруулга, суудлын тавцан зэрэг хүний гар хүрэлцдэг бүх гадаргуу, ариун цэврийн өрөөг цэвэрлэж, халдваргүйжүүлнэ. Шүршиж халдваргүйжүүлсэн тохиолдолд нэг цагийн дараа чийгтэй цэвэрлэгээ дахин хийнэ.

2.1.2. Гар халдваргүйжүүлэх спиртэн суурьтай бодисыг зорчигчид хэрэглэхэд хүрэлцэхүйц хэмжээгээр байрлуулж, хэрэглээнд хяналт тавина.

2.1.3. Галт тэрэгний ариун цэврийн өрөөнд гарын саван, гар арчих цаасан алчуур байрлуулан гар угаах нөхцөлийг бүрдүүлж, аялалын явцад ариун цэврийн өрөөг 2 цаг тутамд бохирдсон тохиолдол бүрт цэвэрлэж, халдваргүйжүүлнэ.

2.1.4. Галт тэрэгний үйлчлэгч нь зорчигч, зорчигчийн эд зүйлтэй харьцах болон үйлчилгээ үзүүлсэний дараа үйлчилгээний тэргэнцэр, тавцанг цэвэрлэж, тухай бүр гараа халдваргүйжүүлнэ.

2.1.5. Галт тэрэг, аялалын явцад цонх, хаалгыг нээж агаар сэлгэлтийг тогтмол хийж, зорчигч буусан тохиолдолд тухайн суудал, тасалгааг цэвэрлэж, халдваргүйжүүлэлт хийнэ.

2.1.6. Зорчигчид хэрэглүүлсэн цагаан хэрэглэл, зөөлөн эдлэлийг халдваргүйжүүлсний дараа угааж, индүүднэ.

2.1.7. Зорчигчдоос сэжигтэй тохиолдол илэрсэн үед хоолны үлдэгдэл, аяга таваг, ариун цэврийн өрөөний хог хаягдал, хэрэглэсэн хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгслийг тусгай зориулалтын уутанд цуглуулж, халдвартай хог хаягдал устгах журмын дагуу устгана.

2.1.8. Зорчигчийн гар утас, түлхүүр, хэтэвч зэрэг хувийн эд зүйлсийг устөрөгчийн хэт исэлтэй сальфеткаар арчих, ачаа тээш, гар цүнх, үүргэвчийг халдваргүйжүүлнэ.

2.1.9. Голомтот бүс нутгаас ирж буй тээврийн хэрэгслийн гадна тал, дугуйг халдваргүйжүүлэх уусмалаар шүршиж халдваргүйжүүлнэ.

2.1.10. Шалган нэвтрүүлэх товчоогоор нэвтэрч буй тээврийн хэрэгсэлд хийх халдваргүйжүүлэлтийг халдваргүйжүүлэх үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага гүйцэтгэнэ.

2.1.11. Голомтот бүс нутгаас ирж буй чингэлэг, ачаа тээш, бараа бүтээгдэхүүнийг гадна талаас нь халдваргүйжүүлэх уусмалаар шүршиж (хэт норгохгүй) халдваргүйжүүлнэ.

2.2. Худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээний газруудад хийх халдваргүйжүүлэлт

2.2.1. Энэ хэсэгт нийтийн хоол, зах, худалдааны төв, тоглоомын газар, кинотеатр, чийрэгжүүлэх, бялдаржуулах төв болон спорт заал, саун бассейн, банк, үсчин гоо сайхан зэрэг бүх төрлийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний газрууд хамаарна.

2.2.2. Үйлчилгээний заал, орох, гарах хэсэгт гар халдваргүйжүүлэх спиртэн суурьтай бодисыг хүртээмжтэй байршуулсан байна.

2.2.3. Ариун цэврийн өрөөнд гарын саван, гар арчих цаасан алчуур, гар угаах нөхцлийг бүрдүүлсэн байна.

2.2.4. Гар хүрч амархан бохирддог хаалганы бариул, унтраагуур, цахилгаан шатны дотор орчин, товчлуур, шатны бариул, компьютерийн гар, заагуур, гар болон телефон утас, зурагтын удирдлага, ширээ, сандлын түшлэг, нийтийн заалны сандал, лангуу, тавиур, барааны сагс, тэргэнцэр, мөнгөний болон бусад АТМ машины товчлуур, тамхи татах цэг зэргийг 2 цаг тутамд, бохирлогдсон тохиолдолд тухай бүр арчиж халдваргүйжүүлнэ.

2.2.5. Хүнсний үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний газруудад хүнсний бүтээгдэхүүн, түүхий эд, сав, баглаа боодлыг хөргөгч, хөлдөөгч, зориулалтын агуулахад тохирох хэмд хадгалан, хүнстэй шууд харьцах тоног төхөөрөмжийг шингэн нэвчихгүй материалаар сайтар битүүмжилж, тоног төхөөрөмж, орчны эд зүйлсийг цэвэрлэн, халдваргүйжүүлнэ. Халдваргүйжүүлснээс хойш 1 цагийн дараа бодисын үлдэгдлийг цэвэр усаар угаана.

2.2.6. Үйлчилгээний газруудын цагаан хэрэглэл, биеийн болон гар нүүрний алчуур, хувцас, нөмрөг зэрэг зөөлөн эдлэлүүдийг үйлчлүүлэгчдэд хэрэглэсэн тухай бүр сольж халдваргүйжүүлэн, угааж индүүднэ. Усны шаахай, үсний сам, хайч, хумс арчилгааны зэрэг жижиг хэрэгслийг халдваргүйжүүлэн, цэвэр усаар сайтар зайлна.

2.2.7. Тоглоомын төвүүдийн бүх төрлийн тоглоомыг угаагч бодистой халуун усаар сайтар угаасны дараа 2%-ийн содын уусмалаар халдваргүйжүүлнэ.

2.2.8. Түр саатуулах байранд хэрэглэгдэж байгаа зөөлөн эдлэлийг 1 хүн хэрэглэсний дараа угааж индүүдэх, дезкамераар халдваргүйжүүлнэ.

2.2.9. Нийтийн ариун цэврийн өрөөний суултуур, угаалтуурыг 2 цаг тутамд, бохирлогдсон тухай бүрт халдваргүйжүүлэн, агааржуулалт хийнэ.

2.2.10. Үйлчилгээний заалны салхивчийг 2 цаг тутамд, дулааны улиралд тогтмол онгойлгож, агаар сэлгэлт хийнэ.

2.2.11. Өдөр бүр үйлчилгээ дууссаны дараа шал, хаалга, орчны эд зүйлсийн гадаргууд чийгтэй цэвэрлэгээ хийж, халдваргүйжүүлэлт хийнэ. Цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт хийсний дараа цонх, хаалгыг нээж агаар сэлгэлт хийнэ.

2.2.12. Автомат болон механик агааржуулалтын системийн агаар шүүгчийг солин, агааржуулалтын шугам хоолойг цэвэрлэж, засвар үйлчилгээг үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу тогтмол хийнэ.

2.2.13. Худалдаа, үйлдвэр, үйлчилгээний байгууллагууд өөрийн эдэлбэр газар дахь гадна орчны талбайд ил задгай хог хаягдлын хуримтлал үүсгэхгүйгээр хогийн савны тоо, хэмжээ хоорондын зайг тооцож байршуулан, хогийн сав, хогийн бункерээс хог хаягдлыг хуваарийн дагуу ачуулж, шүршиж халдваргүйжүүлнэ.

2.3. Цэргийн анги, нэгтгэл, хорих анги, асрамж, халамжийн газарт хийх халдваргүйжүүлэлт

2.3.1. Орох, гарах хэсэг, нийтийн үйлчилгээ, хоолны заал, ариун цэврийн өрөөнд спиртэн суурьтай гар халдваргүйжүүлэх бодисыг хүртээмжтэй байршуулсан байна.

2.3.2. Ариун цэврийн өрөөнд гарын шингэн саван, нэг удаагийн цаасан алчуур байрлуулж, гар угаах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.

2.3.3. Гар хүрч амархан бохирддог хаалганы бариул, унтраагуур, цахилгаан шатны дотор орчин, товчлуур, шатны бариул, компьютерийн гар, заагуур, гар болон телефон утас, зурагтын удирдлага, ширээ, сандлын түшлэг, нийтийн заалны сандал, лангуу, тавиур, барааны сагс, тэргэнцэр, мөнгөний болон бусад АТМ машины товчлуур, тамхи татах цэг зэргийг 2 цаг тутамд, бохирлогдсон тохиолдолд тухай бүр арчиж халдваргүйжүүлнэ.

2.3.4. Цонхны хөшиг, ширээ, суудлын бүтээлэг зэрэг зөөлөн эдлэлийг долоо хоног бүр угаалгын бодистой усаар угааж индүүднэ.

2.3.5. Шалыг өдөрт 1-2 удаа, бохирлогдсон тухай бүрт угаалгын бодистой усаар цэвэрлэн халдваргүйжүүлнэ. Өрөө тасалгаа, орцны цонхыг 2 цаг тутамд, дулааны улиралд тогтмол онгойлгож, агаар сэлгэлт хийнэ.

2.3.6. Ариун цэврийн өрөөг 2 цаг тутамд, бохирдсон тохиолдолд тухай бүр цэвэрлэж, халдваргүйжүүлнэ. Хөтөвчийг хэрэглэсэн тухай бүр халдваргүйжүүлж цэвэрлэнэ.

2.3.7. Хөнжил, гудас, орны бүтээлэг, дэр зэргийг долоо хоног бүр нар, салхинд 4-өөс доошгүй цаг байлгаж, дезкамерт халдваргүйжүүлнэ.

2.3.8. Үйлчлүүлэгчдийн орны цагаан хэрэглэл, бүтээлэг, гар, нүүрийн алчуур зэрэг зөөлөн эдлэлийг бохир хэрэгсэл зөөвөрлөх саванд хийж, угаалгын газарт хүргэн, халдваргүйжүүлж, 70 хэмээс дээш халуун усанд угааж, индүүднэ.

2.3.9. Бүх төрлийн тоглоомыг угаагч бодистой халуун усаар сайтар угаасны дараа 2%-ийн содын уусмалаар халдваргүйжүүлнэ.

2.3.10. Гадна орчны талбайд ил задгай хог хаягдлын хуримтлал үүсгэхгүйгээр хогийн савны тоо, хэмжээ, хоорондын зайг тооцож байршуулан, хогийн сав, бункерээс хог хаягдлыг ачуулж, халдваргүйжүүлнэ.

2.3.11. Сэжигтэй тохиолдол бүртгэгдсэн үед голомтын халдваргүйжүүлэлтийг мэр гэжпийн

байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.

2.4. Нийтийн эзэмшлийн зам, талбайд хийх халдваргүйжүүлэлт

2.4.1. Нийтийн эзэмшлийн зам, гудамж, талбай, үерийн далан, суваг, шуудууны цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтийг тухайн нутаг дэвсгэрийн Засаг дарга хариуцаж зохион байгуулна.

2.4.2. Орчны хаалга, хаалганы бариул, шат, шатны бариул, цахилгаан шатны дотор тал, товчлуур, автомат цоожны товчлуур зэргийг тухайн аж ахуйн нэгж, албан байгууллага, Сууц өмчлөгчдийн холбоо хариуцан 2 цаг тутамд цэвэрлэж халдваргүйжүүлнэ.

2.4.3. Орц, хонгилын цонхыг 2 цаг тутамд нээж агаар сэлгэнэ.

2.4.4. Нийтийн эзэмшлийн тоглоомын талбай, чийрэгжүүлэлтийн төхөөрөмжүүд, сандал, сүүдрэвч зэргийг арчих эсвэл шүршиж халдваргүйжүүлнэ

2.4.5. Нийтмийн эзэмшлийн талбайд шүршиж халдваргүйжүүлэлт хийхдээ хөл хөдөлгөөн багассан, ажлын бус цагаар хийнэ

2.4.6. Гадаад орчны агаарын хэм 0 хэмээс бага үед гадаад орчны халдваргүйжүүлэлт хийхгүй

2.4.7. Гадна орчны талбайд ил задгай хог хаягдлын хаягдлын хуримтлал үүсгэхгүйгээр хогийн савны тоо, хэмжээ, хоорондын зайг тооцож байршуулан, хогийн сав, бункерээс хог хаягдлыг тогтмол хугацаанд ачуулж, халдваргүйжүүлнэ

2.4.8. Хогийн машиныг ажил дууссаны дараа өдөр бүр угааж цэвэрлэн, шүршиж халдваргүйжүүлнэ.

2.5 Бие засах газар, нүхэн жорлон, хогийн нэгдсэн цэгт халдваргүйжүүлэлт хийх

2.5.1. Нийтийн бие засах газарт харъяалах байгууллага өдөр тутам халдваргүйжүүлэх уусмал ашиглан цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтийг хийнэ.

2.5.2. Ариун цэврийн өрөөнд гарын угаах нөхцөлийг бүрдүүлж, спиртэн суурьтай гар халдваргүйжүүлэх бодисыг хүрэлцэхүйц хэмжээгээр байршуулсан байна.

2.5.3. Нүхэн жорлон, бохир усны цооногийг зориулалтын халдваргүйжүүлэгч бодисоор үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу халдваргүйжүүлнэ. Хэрвээ зориулалтын бодис байхгүй бол 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 0.5%-ийн ажлын уусмал бэлтгэж, нэг м² талбайд 2 литр уусмал орохоор тооцож халдваргүйжүүлнэ. 1 л ажлын уусмал бэлтгэхдээ 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 12.5г хуурай бодисыг авч найруулна. Халдваргүйжүүлэлт хийсний дараа нүхэн жорлон, бохирын усны цооногийн тагийг 1-2 цаг хаалттай байлгана.

2.5.4. Нийтийн бие засах газарт харъяалах байгууллага өдөр тутам халдваргүйжүүлэх уусмал ашиглан цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтийг хийнэ.

2.5.5. Ариун цэврийн өрөөнд гарын угаах нөхцөлийг бүрдүүлж, спиртэн суурьтай гар халдваргүйжүүлэх бодисыг хүрэлцэхүйц хэмжээгээр байршуулсан байна.

2.5.6. Нүхэн жорлон, бохир усны цооногийг зориулалтын халдваргүйжүүлэгч бодисоор үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу халдваргүйжүүлнэ. Хэрвээ зориулалтын бодис байхгүй бол 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 0.5%-ийн ажлын уусмал бэлтгэж, нэг м² талбайд 2 литр уусмал орохоор тооцож халдваргүйжүүлнэ. 1 л ажлын уусмал бэлтгэхдээ 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 12.5г хуурай бодисыг авч найруулна. Халдваргүйжүүлэлт хийсний дараа нүхэн жорлон, бохирын усны цооногийн тагийг 1-2 цаг хаалттай байлгана.

Нүхэн жорлон, бохирын усны цооногт дулааны улиралд сард нэг удаа, хүйтний улиралд гурван сард нэг удаа халдваргүйжүүлэлт хийнэ.

2.5.7. Нийтийн бие засах газарт харъяалах байгууллага өдөр тутам халдваргүйжүүлэх уусмал ашиглан цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтийг хийнэ.

2.5.8. Ариун цэврийн өрөөнд гарын угаах нөхцөлийг бүрдүүлж, спиртэн суурьтай гар халдваргүйжүүлэх бодисыг хүрэлцэхүйц хэмжээгээр байршуулсан байна.

2.5.9. Нүхэн жорлон, бохир усны цооногийг зориулалтын халдваргүйжүүлэгч бодисоор үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу халдваргүйжүүлнэ. Хэрвээ зориулалтын бодис байхгүй бол 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 0.5%-ийн ажлын уусмал бэлтгэж, нэг м² талбайд 2 литр уусмал орохоор тооцож халдваргүйжүүлнэ. 1 л ажлын уусмал бэлтгэхдээ 40%-ийн идэвхтэй гипохлорит кальциас 12.5г хуурай бодисыг авч найруулна. Халдваргүйжүүлэлт хийсний дараа нүхэн жорлон, бохирын усны цооногийн тагийг 1-2 цаг хаалттай байлгана.

Нүхэн жорлон, бохирын усны цооногт дулааны улиралд сард нэг удаа, хүйтний улиралд гурван сард нэг удаа халдваргүйжүүлэлт хийнэ.

Хүснэгт-1. Халдваргүйжүүлэх бодисын найрлага, хэрэглээ

д/д	Бодисын нэр	Ажлын уусмал	Бодисын хэмжээ	Уусмалын хувь	Хэрэглэх зориулалт
1	Клорсепт	5л	1ш	0,02%	Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор агаарын хөлөг болон галт тэрэг, нийтийн тээврийн хэрэгсэл, өрөө тасалгааны хаалга, хаалганы бариул, хана, цонх, шал, ширээ сандал, тавиур, шүүгээ гэх мэт хатуу гадаргууг халдваргүйжүүлнэ.
		2л	1ш	0,05%	Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ариун цэврийн өрөөний угаалтуур, суултуур, шүршүүр, хана, шал, бусад хатуу гадаргууг халдваргүйжүүлнэ
2	Жавелион	10л	1ш	0,015%	Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор агаарын хөлөг болон галт тэрэг, нийтийн тээврийн хэрэгсэл, өрөө, тасалгааны хаалга, хаалганы бариул, хана, цонх, шал, ширээ сандал, тавиур, шүүгээ гэх мэт хатуу гадаргууг халдваргүйжүүлнэ.
		10л	2ш	0,03%	Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ариун цэврийн өрөөний угаалтуур, суултуур, шүршүүр, хана, шал, бусад хатуу гадаргууг
		10л	4ш	0,06%	Голомтын эцсийн халдваргүйтгэлийн үед агаарын хөлөг болон галт тэрэг, нийтийн тээврийн хэрэгсэл, өрөө тасалгааны хаалга, хаалганы бариул, хана, цонх, шал, ширээ, сандал, тавиур, шүүгээ гэх мэт хатуу гадаргуу, бүх төрлийн зөөлөн эдлэлийг 1 цаг живүүлж халдваргүйжүүлнэ.
		10л	7ш	0,1%	Голомтын эцсийн халдваргүйтгэлийн үед ариун цэврийн өрөөний

					угаалтуур, суултуур, шүршүүр, хана, шал, бусад хатуу гадаргууг халдваргүйжүүлнэ
3	ДП-2Т	7,5л	1	0,02%	Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор агаарын хөлөг болон галт тэрэг, нийтийн тээврийн хэрэгсэл, өрөө тасалгааны хаалга, хаалганы бариул, хана, цонх, шал, ширээ сандал, тавиур, шүүгээ гэх мэт хатуу гадаргууг халдваргүйжүүлнэ
		7,5л	2	0,04%	Голомтын эцсийн халдваргүйтгэлийн үед агаарын хөлөг болон галт тэрэг, нийтийн тээврийн хэрэгсэл, өрөө тасалгааны хаалга, хаалганы бариул, хана, цонх, шал, ширээ сандал, тавиур, шүүгээгээ гэх мэт хатуу гадаргуу, бүх төрлийн зөөлөн эдлэлийг 1 цаг живүүлж халдваргүйжүүлнэ
		7,5л	5	0,1%	Голомтын эцсийн халдваргүйтгэлийн үед ариун цэврийн өрөөний угаалтуур,суултуур, шүршүүр, хана, шал, бусад хатуу гадаргууг
4	40%-ийн гипохлорид кальци /хуурай/	10л	50гр	0,2%	Шингэн хаягдал, нүхэн жорлон, бохир усны цооногийг халдваргүйжүүлнэ
		10л	125гр	0,5%	Шингэн хаягдал, нүхэн жорлон, бохир усны цооногийг халдваргүйжүүлнэ.
5	Содын уусмал	1л	20гр	2%	Бүх төрлийн хүүхдийн тоглоомыг халдваргүйжүүлнэ

Голомтын халдваргүйжүүлэлт хийхдээ

Жавелион-0.06% ² уусмал (1м талбайд 100 мл орохоор тооцно)	Устөрөгчийн хэт исэл-3% уусмал ² (1м талбайд 30мл орохоор тооцно)	ДП-2 0.04% уусмал (1 м ² талбайд 150 мл орохоор тооцно)	Кальцийн гипохлорид ² 0.5 % уусмал (1м талбайд 100 мл орохоор тооцно)
---	---	--	--

Бодис найруулах жишээ:

1. 40%-ийн идэвхтэй кальцийн гипохлорит 0.5%-ийн 1л уусмал бэлтгэхэд хичнээн хэмжээний бодис авахыг тооцож үзье.

$\frac{\text{Балдах уусмалын \%}}{\text{хлорын идэвх\%}} \times 1000 = 1\text{л ус тутамд хийх бодисын хэмжээ, гр}$

$$m = \frac{0.5\%}{40\%} \times 1000 = 12,5\text{гр} \quad /12.5\text{гр бодис жинлэн авч 1л усанд уусган хэрэглэнэ}$$

2. Шингэн уусмалыг найруулах /Шингэн бодисыг хүйтэн усанд найруулна/

- 33%-ийн устөрөгчийн хэт исэлээс 3%-ийн 3 л уусмал бэлтгэе

$$\frac{3\%}{33\%} \times 1000 = 90\text{мл устөрөгчийн хэт исэл}$$

- 1000-90=910 мл ус
- 910 мл ус+90 мл устөрөгчийн хэт исэл

Гурав. Голомтын халдваргүйжүүлэлт

- 3.1.Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын батлагдсан тохиолдол бүртгэгдсэн үед голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг Орхон аймгийн хэмжээнд

1. БОЭТ-ийн шуурхай арга хэмжээний 3 баг нь БОЭТ-д болон түргэн тусламжийн дуудлагаар очсон голомт бүрт,
2. Жаргалант суманд сумын ЭМТ-ийн шуурхай арга хэмжээний 2 баг-сумын бүх голомтонд
3. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн шуурхай арга хэмжээний баг тус бүр 2 баг-нутаг дэвсгэр дээрх голомтонд
4. Эрүүл мэндийн байгууллагад байгууллага тус бүрийн шуурхай арга хэмжээний 2 баг- тухайн эрүүл мэндийн байгууллага дээрээ
5. Үйлдвэр, албан байгууллага, аж ахуйн нэгж, худалдаа, үйлчилгээний байгууллага, нийтийн эзэмшлийн талбайд зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн халдваргүйтгэлийн байгууллага тус тус хийнэ.

Тус багуудыг тухайн байгууллага тус бүрийн дарга томилж, баталгаажуулж 1%-ийг Эрүүл мэндийн газарт ирүүлнэ

- 3.2. Эрүүл мэндийн газар нь халдваргүйтгэлийн мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулж, хамтарч ажиллан, голомтын халдваргүйтгэл хийх багийг нэгдсэн удирдлагаар хангаж ажиллана

- 3.3.Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын үед голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийх багууд бэлэн байдлыг хангасан байна

- 3.4.Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын дэгдэлт гарч, эрүүл мэндийн байгууллагуудын томилогдсон шуурхай арга хэмжээний багуудын хүчин чадал хүрэлцэхгүй болсон тохиолдолд БОЭТ, сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв, бусад эрүүл мэндийн байгууллагуудаас нэмэлт халдваргүйжүүлэлтийн багийг дайчлан ажиллуулна.

- 3.5.Томилсон багийн бүрэлдэхүүнийг тухайн эрүүл мэндийн байгууллага ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн чиглэлээр сургаж, дадлагажуулсан байна.

- 3.6.Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын сэжигтэй, магадлалтай болон батлагдсан тохиолдол эмнэлэгт бүртгэгдсэн үед эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг тухайн эмнэлгийн томилж, бэлтгэгдсэн халдваргүйжүүлэлтийн баг хийж гүйцэтгэнэ.

- 3.7.Голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг өвчтний гэр, ажлын байр, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлсэн болон тусгаарласан өрөө, өвчтөн нас барсан газар, цогцос түр хадгалах байр, зөвөөрлөсөн тээврийн хэрэгсэлд хийж гүйцэтгэнэ.

- 3.8.Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын сэжигтэй тохиолдлын онош батлагдаагүй байгаа

нөхцөлд ажиглалтын байранд голомтын эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийхгүй.

3.9.Халдваргүйжүүлэлтийн бодис нь улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн, чанарын баталгаажилттай, идэвх тодорхойлсон, хадгалах хугацаа дуусаагүй, хаяг шошго, сав, баглаа бүрэн бүтэн, хэрэглэх аргачлал тодорхой байх бөгөөд үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу найруулж хэрэглэнэ.

3.10.Давтан хэрэглэх эмнэлгийн багаж хэрэгслийг цэвэрлэх халдваргүйжүүлэх, ариутгахад эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (ЭМС-ын 2019 оны 537 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт)-аар баталсан зааврыг мөрдөнө.

3.11.Голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийхдээ томилогдсон баг нь эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (ЭМС-ын 2017 оны А/161 дүгээр тушаал)-аас баталсан халдвараас сэргийлэх, биоаюулгүй ажиллагааны зааврыг мөрдөн ажиллана.

3.12.Голомтын халдваргүйжүүлэлт хийхдээ хүснэгт 1-д заасан халдваргүйжүүлэлтийн бодисоос сонгож, үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу хэрэглэнэ.

3.13.Халдваргүйжүүлэлт хийхэд авч явах шаардлагатай зүйлс

- 1) Хамгаалах хувцас хэрэглэл /XXX 1-2 ш илүү авч явна/
- 2) Автомакс
- 3) Мананцар үүсгэгч
- 4) Хог хаягдлын сав, уут
- 5) Бодис хэмжих хэмжүүртэй сав
- 6) Залгуур уртасгагч
- 7) Бодис найруулах хувин, сав
- 8) Гутал халдваргүйтгэх түмпэн
- 9) Уусмал найруулах сав
- 10) Нүдний шил халдваргүйжүүлэх 75%-ийн спирт, сав
- 11) Халдваргүйжүүлэх бодис, уусмал /хүрэлцэхүйц хэмжээтэй/
- 12) Гар халдваргүйжүүлэх бодис

Голомтын халдваргүйжүүлэлт хийхдээ

1. Голомтод халдваргүйжүүлэлт хийх баг нь тархвар судлагч эмчийн хяналтад ажиллана.
2. Халдваргүйжүүлэлтийн багийн гишүүд нэг удаагийн иж бүрэн хамгаалах хувцас, хэрэгслийг халдваргүй бүс буюу ногоон бүсэд өмсөнө.
3. Голомтод эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийх эрүүл мэндийн ажилтан нь нэг удаагийн малгай, шүүлтүүртэй амны хаалт, нүдний шил, нүүрний хаалт, бээлий (давхар резинен бээлий), ханцуйвч, комбинзон, нэг удаагийн халад (шаардлагатай тохиолдолд давхар өмсөх), хормогч (шаардлагатай тохиолдолд), ус нэвтэрдэггүй түрийтэй гутал зэрэг нэг удаагийн хамгаалах хэрэгслийг халдвараас сэргийлэх зааврын дагуу өмсөнө.
4. Голомтод ямар ямар бодис, хэдий хэмжээгээр орох, ямар хэрэгслүүд хэрэглэхээ зөв тооцож бэлтгэсэн, бүртгэсэн байх.
5. Халдваргүйжүүлэлтийн бодисыг цэвэр саванд зааврын дагуу найруулна. Уусмалын үлдэгдэл дээр шинээр уусмал нэмж найруулахыг хориглоно.
6. Эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийхдээ:
 - ✓ Халдваргүйжүүлэлт хийхээс өмнө байрны цонх, хаалгыг хааж, халдваргүйжүүлэлт хийх өрөөг суллаж хүмүүсийг гаргасан байна
 - ✓ Эцсийн халдваргүйжүүлэлт хийхэд гадна талаас дотогш болон дээрээс доош чиглэлээр хийнэ
 - ✓ Өвчтөнийг зөөвөрлөсөн машины зогсоол, байрнаас гарсан зам, байрны хаалганы бариул, гадна болон дотор тал-хөл арчдаг дэвсгэр, үүдний танхимын агаарт байрны

гадна тал хаалганаас эхэлж, гадна талаас дотогш болон дээрээс доош чиглэлээр халдваргүйжүүлэлт хийнэ.

- ✓ Шат, шатны бариул, хажуу хана, лифтний хаалга, шал, лифтэн доторхи агаар, хана, тааз зэргийг шүршиж товчлуурыг арчиж халдваргүйжүүлнэ
- ✓ Өвчтөн тусгаарлагдаж байсан давхарт гарч агаар, шал, хана, давхрын өрөөнүүдийн хаалга зэргийг коридорын эцэс хүртэл шүршин халдваргүйжүүлсний дараа өрөөний үүдэнд ирнэ
- ✓ Өрөөний хаалганы гадна тал, бариул, дотор талыг шүршиж халдваргүйжүүлсний дараа хаалгыг нээж өрөөний агаарт 1 минутын турш мананцар үүсгэн /борооштол/ шүршинэ

7. Өрөөг дараах дарааллын дагуу халдваргүйжүүлнэ.

- a) Шал, хана, цонх, цонхны тавцан, хөшиг, хогийн савны дотор гадна тал, Ширээ, сандал, шүүгээний гадна, дотор тал, бусад тавилга, хаалганы дотор талыг шүршинэ,
- b) Телевиз, компьютер зэрэг цахилгаан хэрэгсэл, үнэтэй тавилга зэргийг бүтээлгэн шүршээд уусмалын манан буусны дараа халдваргүйжүүлэх уусмалтай алчуураар арчина
- c) Хөргөгчийг цахилгаанаас салгаж, хөргөгчний гадна талыг жавелионы 0,06%-ийн уусмалаар шүрших буюу арчиж халдваргүйжүүлнэ, хөргөгчний дотор талыг содтой усаар арчиж, хүнсний үлдэгдлийг шар уутанд хийж устгана
- d) Ариун цэврийн өрөөнд жавелионы 0,1%-ийн уусмалаар хаалганы гадна дотор тал, бариул, өрөөний агаар, шал, хана, шүршүүр, ванн, хогийн сав угаалтуур, суултуурыг шүршиж, суултуурт гипохлорид кальци 200гр хийж тагийг таглана,
- e) Ор, дэр, хөнжил, дэвсгэр, даавуу, гудасны бүх гадаргууг бүрэн шүршиж түр орхино, хувцас, хэрэгсэл, гарын алчуур гэх мэтийг бодист живүүлнэ
- f) Ор дэрний цагаан хэрэглэлийг зөөлөн хөдөлгөөнөөр сугалан авч халдваргүйжүүлэх уусмалд /жавелионы 0,06%-ийг уусмалд 1кг-д 4л уусмал орохоор тооцон /бүрэн живүүлж/ ариун цэврийн өрөөний ванн, бэлтгэсэн том сав/-д хийж орхино,
- g) Тоног, төхөөрөмж, ахуйн хэрэглээний эд, зүйлсийн гадаргууг халдваргүйжүүлэх бодис бүхий алчуураар арчина.
- h) Хоол, хүнсний сав, аяга таваг, гал тогооны хэрэгсэл зэрэг хэрэгслийг 2%-ийн содын уусмалд 30 минут буцалгахыг зөвлөнө
- i) Өвчтний хэрэглэж байсан эд зүйлс, нүдний шил, гар утас, удирдлага гэх мэтийг халдваргүйтгэх уусмалтай алчуураар арчиж халдваргүйтгэнэ
- j) Агааржуулалтын хоолой руу шүрших аргаар халдваргүйжүүлнэ, агааржуулалтын хоолойг хааж, битүүлсэн байна
- k) Оффисын өрөөнд мананцар үүсгэгч хэрэглэнэ
- l) Өрөөнд байгаа бусад шүршсэн хог хаягдлыг цуглуулан шар өнгийн уутанд хийж дахин шүршиж орхино
- m) Өрөөний хаалгыг түгжин цэвэрлэгээг 1-2 цагийн дараа хийнэ

Өрөө тасалгаанд халдваргүйжүүлэлт хийхдээ гар хүрэх газруудад аль болох арчиж халдваргүйжүүлнэ. Тааз, хананы дээд хэсэг, их талбайг хамарсан халдваргүйжүүлэлт хийх үед автомат болон шүршигч ашиглан сайтар шүршинэ.

Хувийн хашаа байшинд байдаг бол нүхэн жорлон, бохир усны цооногийн гадна тал, хаалга, хана, тааз, гишгүүр, бариулыг шүршиж, нүх, цооногийг 1м³-д 2 литр уусмал орохоор тооцож халдваргүйтгэнэ, эсвэл хуурай бодисоор халдваргүйтгэнэ

8. Халдваргүйжүүлэлт хийж дууссаны дараа хэрэглэсэн хамгаалах хувцас хэрэгслийг өмсөж байх үедээ шүршиж халдваргүйтгээд завсрын /шар/ бүсэд зааврын дагуу тайлна.

9. Дуудлага, халдваргүйтгэл явуулахад ашигласан багаж хэрэгсэл, сав суулга болон тээврийн хэрэгслийг дуудлагад үйлчилсэн тухайн газарт нь багийн ариутгагч 0.06%-

ийн жавелионы уусмалаар шүршиж халдваргүйтгэнэ

Тээврийн хэрэгсэлд халдваргүйтгэл хийхдээ:

- Машины агаар, дотоод орчны бүх хэсгийг шүрших буюу арчина. 1-2 цагийн дараа цэвэр усаар угааж хатгал арчина. Халдваргүйжүүлэлт дууссаны дараа яаралтай тусламжийн төвд ирэн машин доторх агаар болон гадаргууг халдваргүйжүүлэх бактерицид ламп/гэрэл эсвэл бусад төхөөрөмжөөр 20 минутын турш халдваргүйжүүлнэ. Ойрын хавьтал, өвчтөн, цогцос зөөвөрлөсөн (нүүлгэн шилжүүлсэн) тээврийн хэрэгсэлд тухай бүр эцсийн халдваргүйжүүлэлтийг заавал хийнэ.
- Дуудлагад үйлчилсний дараа түргэн тусламжийн жолооч болон эмнэлгийн ажилтнууд биеийн ил гарсан хэсгийг арьсны антисептикээр арчих шаардлагатай

15.Хамгаалах хувцас хэрэгсэл болон халдваргүйжүүлэлтийн үйл ажиллагааны үед гарсан халдвартай хог хаягдал цуглуулах шар уут бүхий хог хаягдлыг зориулалтын тагтай саванд хийж, савны гадна талыг халдваргүйжүүлэлтийн уусмалаар шүршиж, зөөвөрлөн хог хаягдлыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/505 дугаар тушаал)- аас баталсан "Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, боловсруулах, устгах заавар"-ын дагуу устгана.

Хамгаалах хэрэгслийн халдваргүйжүүлэлт

№	Халдваргүйтгэх зүйлс	Халдваргүйтгэх арга
1	Усны гутал	0,06%-ийн жавелионы уусмалд дүрэх
2	Нүдний шил	75% -ийн спиртэнд дүрэх
3	Гар	Спирт агуулсан гар халдваргүйтгэх бодис
4	Хоолой зайлах	2%-ийн содын уусмал, 0.7% тамедины уусмал, 1:5000 фурациллины уусмалаар 1 минут зайлна

КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (COVID-19)-ЫН ҮЕД ХАЛДВАРГҮЙЖҮҮЛЭЛТ ХИЙХЭД БАРИМТЛАХ ЭРХ ЗҮЙН АКТУУД

- 1) Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын зөвлөмж
- 2) БОАЖ-ын сайд, ХХААХҮ-ийн сайд, ЭМ-ийн сайдын хамтарсан 2020 оны 2 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/125, А/69, А/143 дугаар тушаал "Химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалт батлах тухай"
- 3) MNS5766-2007 БГХӨ-ний халдвартай ба сэжигтэй материалыг халдваргүйтгэх техникийн шаардлага
- 4) Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 4 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/161 дугаар тушаал "Зоонозын халдварт өвчний үед ажиллах халдвар хамгаалал, биоавулгүй ажиллагааны заавар"
- 5) Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/505 дугаар тушаал "Эрүүл мэндийн байгууллагын хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, боловсруулах, устгах заавар"
- 6) Эрүүл мэндийн сайдын 2019 онб 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн А/537 дугаар тушаал "Заавар батлах тухай"
- 7) Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 3 дугаар сарын 04-ний өдрийн А/153 дугаар тушаал "Түр заавар шинэчлэн батлах тухай"
- 8) Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн А/249 дүгээр тушаал "Үйлчилгээний зарим байгууллагуудын үйл ажиллагаанд мөрдөх эрүүл ахуй, халдварын сэргийлэлт"
- 9) Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн А/269 дүгээр тушаал "Түр заавар шинэчлэн батлах тухай"

10) ЗӨСҮТ-ийн ерөнхий захирлын 2020 оны 2 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/15 дугаар тушаал "Халдваргүйжүүлэлт хийх түр заавар"

Хүснэгт-2. Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын голомтод халдваргүйжүүлэлт хийх аргачлал

Д/д	Халдваргүйжүүлэх зүйлсийн нэр	Халдвар гүйжүүлэх арга	Халдваргүйжүүлэх бодисын нэр	Үйлчлэх хугацаа	Зарцуулах хэмжээ
1.	Цэр идээ, шээс, өтгөн, цус, ялга-дасны сав, бусад	-Холих -Дүүргэж хийх	-0.1%-ийн жавелион -0.04 %-ийн ДП-2Т -0.05%-ийн хлорклийн	1 цаг	ЭМС-ын 161 дүгээр тушаалын 2 дугаар хавсралтын 3 дугаар заалтыг баримтална.
2.	Асгарсан, цацагдсан цус, биологийн шингэнээр бохирлогдсон талбай, гадаргуу	-Шүрших	- 0.06%-ийн жавелион - 0.04 %-ийн ДП-2Т - 0.05%-ийн хлорклийн	1 цаг	ЭМС-ын 537 дугаар тушаалын 6 дугаар хавсралтын 3 дугаар заалтыг баримтална.
3	Зөөлөн эдлэл /Цагаан хэрэглэл, хувцас гэх мэт/	-Дезкамер	-Уур агаарын холимог (85 - 90°)	45 минут	ЭМС-ын 537 дугаар тушаалын 8 дугаар хавсралтыг баримтлана.
		-Автоклав	1.5 атм 126°С	30 минут	
		-Дүрэх -Живүүлэх	-0.06%-ийн жавелион-0.04 %-ийн ДП-2Т	1 цаг	
4	Орон байр, гэр, майхан тавилгын гадаргуу, өвчтний өрөө (хана, тааз туурга, хаалга, цонх, тавцан, шал, ажлын ширээ, ор, шүүгээ, бусад эд зүйлс)	-Агаарт мананцар үүсгэхгүй шүрших -Арчих	-0.06%-ийн жавелион -0.04 %-ийн ДП-2Т- 0.05%-ийн хлорклийн	1-2 цаг	Халдваргүйжүүлэх уусмалаар арчина.
5.	Өрөө, тасалгааны агаарыг халдваргүйжүүлэх	-Мананцар үүсгэж шүрших	-0.03%-ийн жавелион -3%-ийн устөрөгчийн хэт исэл	1 цаг	-1 м ² талбайд 100 мл байхаар тооцож шүршинэ. -1 м ² талбайд 40 мл байхаар тооцож шүршинэ.
6.	Өвчтний хоолны үлдэгдэлтэй сав, суулга, аяга, таваг, хөргөгчийн дотор тал	Угаах	-2%-ийн содын уусмал эсвэл зориулалтын угаагч шингэнээр угаах	30 минут	Угаана.
7.	Өвчтөн ба цогцос зөвөөрлөсөн тээврийн хэрэгсэл	-Шүрших -Арчих	-3%-ийн устөрөгчийн хэт исэл -0.06%-ийн жавелион - 0.04%-ийн ДП-2Т -0.05%-ийн хлорклийн	1 цаг	-1 м ² талбайд 500 мл халдваргүйжүүлэх бодис хэрэглэхээр тооцож шүршинэ. - Халдваргүйжүүлэх
8	Ил задгай нүхэн жорлон	-Шүрших	Гипохлорит кальци		-1 м ² талбайд 500 мл бодис байхаар тооцож шүршинэ. -Хлорын шохойн 20- 40%-ийн сүүн уусмалыг бэлтгэхдээ 2-4 кг хуурай хлорын шохойг бага зэргийн усыг жигд холимог болтол сайтар хольж хутгаад, 10 л хүртэл ус нэмж, тасалгааны хэмд 24 цаг тавина. Үүссэн тунгалаг уусмалыг ашиглана.

Эрүүл мэндийн газрын даргын 2020 оны
05 сарын 19-ны өдрийн 14 дугаар
тушаалын гуравдугаар
хавсралт

**ГОЛОМТЫН ЭЦСИЙН ХАЛДВАРГҮЙЖҮҮЛЭЛТ ХИЙСЭН ТУХАЙ
ТЭМДЭГЛЭЛ №....**

1. Халдваргүйтгэл хийсэн..... он..... сар..... өдөр, үргэлжилсэн хугацаа
2. Халдваргүйжүүлэлт хийгдсэн объектын нэр.....
.....
3. Халдваргүйжүүлэлт хийсэн бүрэлдэхүүний нэр.....
.....
.....
4. Баримталж ажилласан эрх зүйн акт: ЭМС-ын 2020 оны А269 дүгээр тушаал
5. Халдваргүйжүүлэлтийг хийсэн арга, яаж хийсэн технологи.....
.....
6. Зөвлөмж
7. Уусмал, бодисын нэр, хадаглалтын хугацаа, концентрац.....
.....
.....
8. Халдваргүйжүүлэлт хийгдсэн талбайн хэмжээ.....
.....
9. Зарцуулсан зүйлсийн нэрс.....
.....
10. Бичсэн тархвар судлагчийн гарын үсэг

/Тэмдэглэлийг голомт бүрт 2% үйлдэж 1%-ийг ЭМГ-т ирүүлнэ/